

Bognár Péter

Lovagoljon
Perzsiába a halál!

Tantin néni

A mi évfolyamunk volt az első, amelyik már nem a Pesti Barnabás utcai kampuszra járt, hanem a Múzeum körútra. Anyai ágú harmadfokú nagynagynéném, akit mi a beszédébe ékelt német és francia mondatok miatt Tantin néninek, vagy – apám maliciózus megjegyzése nyomán csak – Tannin néninek hívtunk, onnan nagyjából száz méterre lakott, úgyhogy előbb ritkábban, első-éves koromtól kezdve viszont heti, majd szinte napi rendszerességgel látogattam, a legutóbbi időkhöz vásároltam, főztem neki. Tavalyelőtt halt meg, hogy hány éves volt, nem tudom. Száznál biztosan több, de az is lehet, hogy kétszáz.

Reggelente gondosan kiválasztotta az aznapra való fülbevalót és a hozzáillő nyakláncot, majd aszott madárcsuklójára húzta a karperecet, amely szinte már leesett a kezéről, és egy mélyvörös, ünnepnapokon padlizsánszínű francia rúzs csonkjával kifestette a száját. Aztán megteázott.

Egyszer, még egyetemista koromban, vettem neki az ösztöndíjamból két új rúzsot, két méregdrága, szintén francia gyártmányt, sőt ha jól emlékszem, ugyanazt a márkát, mint az övé, egy mélyvöröset és egy padlizsánt, de sose használta őket, már nem emlékszem, mi baja volt velük.

A tea, az csészénként egy púpos kanál Earl Grey, meg egy a kannának. A kannát elő kell melegíteni, a forrázáshoz használt víznek zubbognia kell, forrázás után három percet hagyjuk állni. A néni ilyenkor felhúzott egy körte alakú főzőórát, mégpedig úgy, hogy – egyesével számolva a tekeréseket – pontosan tizenkettőt fordított rajta, majd a lámpafénybe tartotta, és beállította a három percet.

Arra a felvetésemre, hogy amikor én ott vagyok, elég lenne egyet vagy kettőt tekernie az órán, úgymeg hallom, csak legyintett. Ne okoskodj, Simonkám, csináld, amit mondok (a családban több Péter is van, ezért engem az egyszerűség kedvéért Simonnak hívott).

Mikor az óra iszonyatos, szünni nem akaró csörömpölése jelezte, hogy a három perc letelt, óvatosan kiemeltém a teatojást a vízből, lefedtem a kannát, majd egy úgynevezett teasapkát, egy ki tudja, mikor varrt, valóban sapkához hasonló, csak oldalirányban nyújtottabb, bélelt sztyakot helyeztem rá.

Ha reggel mentem hozzá, hogy bevásároljak vagy főzzek neki, elő se jött a szobájából, egyszerűen ott hagytam a kannát a gáztűzhely mellett. Mielőtt az ötödik csészéjét is ki nem itta, és – mint mondta – „meg nem dohányzott”, szigorúan tilos volt hozzászólni.

Tantin néninek tíz gyereke volt, öt fiú és öt lány, ma már szintén unokáikkal, dédunokáikkal állatkertbe járó, idős emberek, Ausztráliától Kanadáig szerte a világban, sokukat alig

ismerem, ketten vagy hárman már meg is hal-
tak, azt hiszem. Tantin néni temetésén az egyik
gyerek elmondott egy történetet.

Hogy a bombázások alatt anyai ágú harmad-
fokú nagy-nagynéném, a Tantin, vagy ahogy
ő hívta, a „Mutti” (magázták persze) valami
krumpliveremben bridzsezni tanítja őket. Ha
megremeg a fal, vagy a plafonból por szitál a ha-
jukba, az anyjuk csak annyit mond nekik, hogy
Unkraut vergeht nicht („csalánba nem üt a mén-
kű”), a lapokra figyelünk. Aztán megkérdezi,
hány adu ment ki. Igen. Ebben a történetben
ráismertem.

Százévesnél biztosan idősebb volt, amikor ta-
valyelőtt meghalt, de az is lehet, hogy kétszáz
körül járt már. A személyi okmányaiban olvas-
ható adat nyilvánvalóan téves, a családi króniká-
ban, amelyre mindjárt rátérek, életének kezdő-
és végpontja mellett egyetlen szám szerepel, a
tavaly előtti év nagykötőjellel bevezetett dátuma.
A számot, amíg nálam volt a könyv, sokszor és
alaposan megvizsgáltam, összevetettem a néni
számlalevelek hátoldalán maradt, puha grafit-
ceruzával elvégzett összeadásainak számaival,
és ma már biztos vagyok benne, hogy halála dá-
tumát, talán néhány nappal azelőtt, hogy érez-
te, itt a vég, ő maga jegyezte be a vaskos könyvbe.

Két nappal korábban reggel még vásároltam
neki. Mikor megitta a teáját és megdohányzott,
megkért, hogy trombitáljam össze a gyerekeit,
mert, mint fogalmazott, „eltávozna”. Én per-
sze azt hittem, viccel, mondtam is neki, hogy

hová siet, még maradhat egy kicsit, szívesen vásárolok neki.

Dohányzástól barna karmaival kihúzta a csikket a szipkájából, és a lehető legkomolyabban azt válaszolta, hogy egyáltalán nincs elragadtatva.

És a tekintete alapján világos volt, hogyan kell érteni a szavait.

Hogy egyáltalán nincs elragadtatva attól, ami itt megy.

Itt, ebben az életben.

A hatalmas lakásból – a fürdőszobán és a konyhán kívül – csak a cselédszobát használta. Ebbe volt bezsúfolva az ágya, a kis dohányzóasztal két fotellel, az íróasztal, és kupacokban megpolcokon körben a könyvek. A többi szobában az évtizedek óta érintetlen bútorokon, a padlón, a csillárokon arasznyi, puha por, a szőnyegek feltekerve, az elporladt huzatú szalonfotelek alatt tócsába gyűlt aranyszemcsék. A plafonról az egész lakásban hullt a vakolat, a le-leszakadó, olykor tányérnyi nagyságú darabok hangos robajjal értek földet, és törtek ripityára az edényeken, vagy éppen, ha nem volt szerencsénk, a teázáshoz megterített dohányzóasztalon, az elhagyott szobákban és folyosókon viszont szinte zajtalanul és időtlenül tűntek el a sok évtizedes porrétegben, amely ilyenkor megrázkódott, és felköhögött magából valamennyit, majd lustán hullámozni kezdett, mint valami völgyeket és hegyeket elborító, sűrű felhőréteg.

A néni nemcsak a lakásfelújítás, hanem a takarítás gondolatának is a leghatározottabban

ellenállt. Ahogyan orvoshoz se volt hajlandó elmenni. Odafelé menet mindennap elhatároztam, hogy beszélek vele. Ez így nem mehet tovább, dühöngtem, a végén még agyonüti egy leszakadó vakolattömb. De semmire se mentem vele. Hunyorogva méregetett, bele-beleszívott szörcsögő szipkájába, a füstöt csücsörítve, hosszan fújta ki, ami lehetett igen is, meg nem is, idővel viszont határozottan kijelentette, hogy szó sem lehet róla.

Akkor legalább engedje meg, hogy kihívjam az orvost (már fulladásig menő köhögőrohamai voltak). Csak ingatta a fejét.

A régi orvosa, akiben megbízott, már nem él, ez az új meg valami fiatal, nem ismeri.

Majd megismeri, mondtam.

Hunyorgás, szipkaszörcsögtetés, hosszan kifújt, vékony füst. Már kezdtem reménykedni.

Rendben van, Simonkám, ha annyira akarod, hívd fel azt az orvost, és beszélj vele. El se akarom hinni, amit hallok. De korán örültem.

Meghívjuk villásreggelire, tette hozzá kis szünet után, ha szimpatikus, fogadom.

Villásreggelire! Abba a lakásba!

Mikor két nap múlva megérkezett az utolsó életben lévő gyereke is (egy bottal járó, kövér öregasszony Új-Zélandról), már jó ideje nem nyitotta ki a szemét. A fiai – négy öregúr – kitárták az elhagyott szobák ablakait, gyerekeik és unokáik hitetlenkedve nézték, ahogy a por hullámozni kezd, mikor belekapott a huzat, és az ablakokból porfelhő gomolygott ki, „hooray”-t kiáltottak.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben 2026-ban,
a nyomda alapításának 144. esztendejében
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők
Egyesülésének tagja
Felelős vezető Balla László vezérigazgató
www.gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Turi Tímea
Kézirat-előkészítő Stenszky Cecília
Korrektor Hradeczky Moni
A borítót Szánthó Ágnes,
a kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9455
Plantin betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4688-3